

Inga Druță & Sabin Buruiană, *Dicționar de argou și expresii colocviale (rus-român)*, Chișinău, Arc, 2017, 340 p.

Laurențiu BĂLĂ

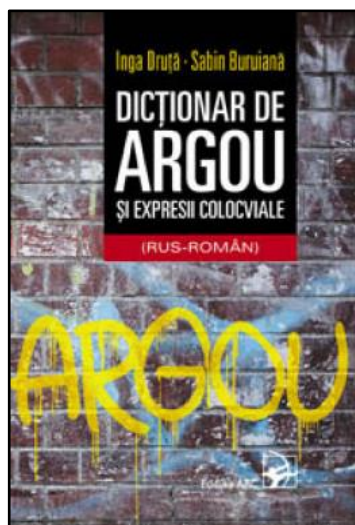
*Universitatea din Craiova (România), Facultatea de Litere
Departamentul de Comunicare, Jurnalism și Științe ale Educației
CeCArg (Centrul de cercetări argotologice)*

lbala@central.ucv.ro

PUBLICAT ÎN 2017, la Chișinău, în Republica Moldova, prin grija editurii Arc, acest *Dicționar de argou și expresii colocviale (rus-român)* reprezintă cu adevărat o premieră pentru lexicografia argotică românească, fiind întâia¹ lucrare de acest fel, după știința noastră, apărută în Moldova de dincolo de Prut.

Prin această apariție editorială, autorii săi, Inga Druță și Sabin Buruiană, reușesc să adauge lexicografiei argotice bilingve românești încă o limbă importantă, mai ales pentru spațiul geografic în care a văzut lumina tiparului, și anume limba rusă², foarte cunoscută și, probabil, încă mult utilizată de cei care trăiesc în această zonă.

¹ Poate că ar trebui, totuși, să luăm în calcul și lucrarea lui Victor Vasilache, intitulată *Dicționar francez-român de canadianisme*, Chișinău, Epigraf, 2012, care – chiar dacă nu conține explicit în titlu vreunul din termenii *argou* sau *argotic* –, după spusele autorului din „Cuvântul înainte”, „*aduce în atenția publicului român o culegere de expresii, de termeni **argotici** (subl. noastră, LB) și colocviali folosiți în provincia francofonă Québec din Canada*”. (p. 5)

² Celelalte lucrări lexicografice bilingve apărute în spațiul românesc sunt:
a) *pentru domeniul En-Ro*: Ștefan Nimară (1993). *Dicționar de argou englez-român*. București: Paco; George Volceanov, Ana-Dolores Doca (1993). *Dicționar de argou al limbii engleze*. București: Nemira; Ștefan Balaban (1996, retipărit 1999). *Dicționar de argou, eufemisme și expresii familiare englez-român*. București: Teora; *** (2013). *Wazzup? Dicționar de argou și engleză colocvială*. Timișoara: Linghea; George

Fără a fi cunoscător al limbii ruse și cu atât mai puțin al argoului acesteia, am considerat, totuși, că acest dicționar merită o recenzie într-o revistă ca *Argotica*, măcar pentru faptul că tirajul în care a fost publicat este unul extrem de redus. Așa cum aflăm dintr-un număr al ziarului *Adevărul* (ediția de Moldova), acesta a fost „editat cu sprijinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în volum de 500 de exemplare, dintre care 300 vor fi oferite bibliotecilor din țară, iar 200 sunt puse în vânzare în librării.”³ și, prin urmare, va fi destul de dificil de consultat, dar, mai ales, de procurat de către cei interesați, fie ei din Republica Moldova, din România sau de aiurea.

Publicat în format de buzunar, cu coperte cartonate, pe hârtie de calitate și în condiții grafice îngrijite, dicționarul se deschide cu un „Argument”, nesemnat, aceasta făcându-ne să credem că el aparține, de fapt, autorilor, care consideră că lucrarea lor „va umple un gol regretabil în lexicografia bilingvă din Republica Moldova” (p. 7)⁴.

O primă observație care se impune răsfoind dicționarul este bogăția sinonimică din dreptul fiecărui cuvânt-titlu. Aceasta ne-a determinat să mergem direct la bibliografie, care, poate un pic surprinzător, nu conține decât 3 lucrări în limba rusă, apărute la Moscova, în 1997, a doua la Odesa, în 2005 și a treia la Chișinău, în 2002.

Volceanov, Raluca Nicolae, George Paul Volceanov (2015). *Dicționar de argou englez-român*. București: Niculescu.

b) *pentru domeniul Fr-Ro*: Constantin Frosin (1996). *Dicționar de argou francez-român*. București: Nemira; Dan Dumitrescu (1998). *Dicționar de argou francez-român*. București: Teora; Ioan Matei (2011). *Dicționar de argou francez-român*. București: Niculescu.

c) *pentru domeniul Sp-Ro*: Victor Pop, Rafael Esteban Solá (1997). *Basic Dicționar de argou spaniol-român*. Timișoara: Waldpress; Aura Dvoracek (1999). *Diccionario de argot español-rumano ilustrado. Dicționar de argou spaniol-român ilustrat*. Iași: Editura Fundației „Chemarea”.

d) *pentru domeniul Ge-Ro*: Ioan Lăzărescu (1997). *Dicționar de argou și limbaj colocvial german-român*. București: Niculescu.

e) *pentru domeniul It-Ro*: Nicolae Luca (1999). *Dicționar de argou și expresii colocviale italian-român*. București: Sempre.

f) *pentru domeniul Magh-Ro*: George Volceanov (2011). *Dicționar de argou maghiar-român*. București: Niculescu.

³ URL: <https://adevarul.ro/moldova/social/primul-dictionar-rus-roman-argou-expresii-colocviale-lansat-chisinau-1_59a8fc1f5ab6550cb88aa570/index.html>.

⁴ Nu știm foarte multe despre această lexicografie bilingvă de dincolo de Prut, dar ne amintim că am descoperit cu uimire că în 2003 a fost publicat un... *Dicționar moldovenesc-român* („român” pe copertă, „românesc”, pe pagina de gardă!) (tiraj 5000 ex.) de către Vasile Stati, o a doua ediție văzând lumina tiparului în 2011, „fundamental revăzută și esențial completată (cu 4000 de articole-titlu), inclusiv 1015 de (sic!) cuvinte moldovenești din actele Cancelariei Moldovei din 1384 până în 1503.” (coperta a 4-a, ediția 2011)!

Partea românească a bibliografiei este mult mai bogată, pe lângă dicționarele de argou ale limbii române consultate – Croitoru Bobârniche, Dumitrescu, Tandin (cel din 1993, nu și cel din 2009, net superior primului!), Volceanov și Țânțaș –, autorii consultând (sau numai menționând?) și alte lucrări dedicate argoului românesc, începând cu Miorița Baciuc Got, Iorgu Iordan, Dumitru Irimia, Ioan Milică, Adriana Stoichițoiu-Ichim și încheind cu Rodica Zafiu (cea mai importantă specialistă de azi în argotologia românească). În ceea ce privește resursele electronice consultate, situația se schimbă, căci aici regăsim un singur site românesc (123urban.ro) și cinci site-uri rusești.

În sfârșit, ultima parte a bibliografiei o reprezintă „Sursele” consultate, pe care, ca și în cazul lucrărilor de specialitate, altele decât dicționarele de argou, nu avem certitudinea că autorii chiar le-au parcurs, deoarece nici în cazul lor nu găsim vreo referință în dicționar! Căci, dacă în cazul termenilor și numeroaselor sinonime preluate din dicționarele de argou ale limbii române citate mai sus menționarea explicită a fiecărei surse ar fi făcut ca dicționarul să capete proporții sensibil sporite, în cazul celor preluați din aceste surse acest lucru s-ar fi impus și ar fi fost benefic pentru cititorul/cercetătorul interesat de fenomenul argotic românesc, evident, în cazul celor folosiți în premieră de autorii lucrărilor în cauză. Ne gândim, de exemplu, la sintagma... glumeață *Venus din Milosu* (= femeie de moravuri ușoare), termen preluat din volumul lui George Astaloș. Și o mică observație legată de titlul acestui volum, care este *Pe multe de șuriu* (acesta este cel care respectă grafia autorului), și nu *Pe muchie*...!

În legătură cu dicționarul propriu-zis, trebuie remarcat că autorii nu au adoptat demersul pudibond (și neștiințific, după părerea noastră...) în explicarea și echivalarea unor cuvinte-titlu din argoul rus în limba română (și de cele mai multe ori, lucru lăudabil, în argoul românesc). Dimpotrivă, acolo unde acest lucru se impunea, au folosit termenii vulgari corespondenți din limba română, arhicunoscuți, fie că era vorba de organul sexual masculin (cuvânt provenit din latină) și de cel feminin (provenit din slavă), sau de la fel de cunoscutul verb ce denumește actul sexual (provenit din lat. *futuere*). Toți acești termeni apar fie izolați, fie în componența unor expresii sudate și foarte des întâlnite în limbajul argotic românesc, sau chiar în cel popular/familiar/colocvial, expresii ce pot fi considerate vulgare, dar a căror plasticitate, în anumite contexte, nu poate fi, în nici un caz, negată.

Fără a fi urmărit în mod special micile erori ale autorilor, trebuie să remarcăm, de exemplu, că printre sinonimele menționate pentru un cuvânt precum **хмырной** (sperăm că am redat corect grafia termenului argotic rusesesc!), și anume *căcăcios*, *jegos*, *nasol*, *nașparliu*, nu se regăsește și *nașpa*, poate

cel mai folosit adjectiv argotic românesc cu acest sens, de fapt, o apocopă a ultimului termen.

În cazul altor termeni, există ușoare deviații de sens față de semnificația îndeobște recunoscută în argoul românesc. Astfel, sensul al 2-lea al cuvântului **сексодром** este explicat prin „*borfet* (= zonă cu multe prostituate)”, în timp ce la Volceanov, cel mai prolific lexicograf al argoului românesc (și bilingv) și o autoritate în materie, termenul *borfet* înseamnă pur și simplu „1. prostituate 2. deținute, pușcăriașe” (*Dicționar de argou al limbii române*, 2006, s.v.). Lucrarea lui Volceanov este menționată, de altfel, și de autorii dicționarului, la bibliografia consultată, e drept, fiind vorba de ediția 2007, o suplimentare de tiraj a celei apărute în 2006.

În ciuda unor astfel de mici inadvertențe, lucrarea Ingăi Druță și a lui Sabin Buruiană se constituie într-un instrument de lucru extrem de util în primul rând pentru traducătorii din limba rusă în limba română, cărora le oferă o extraordinară bogăție sinonimică de termeni argotici românești echivalenți ai vocabulelor din argoul rus incluse în dicționar, din care aceștia pot alege termenul cel mai potrivit. Fără îndoială, aceste sinonime sunt mai mult sau mai puțin exacte, dar cu siguranță constituie o excelentă sursă de informare pentru orice traducător atent la nuanțele limbajului argotic românesc.

Nu în ultimul rând, *Dicționarul de argou și expresii colocviale (rus-român)* poate fi interesant pentru orice cunoscător al limbii ruse, dar și al limbii române (de fapt, mai ales al argoului acesteia).

